

Dr. Öğr. Üyesi Müge Çetin

**SERMAYE PİYASASI
HUKUKU BAKIMINDAN
KRİPTO VARLIKLAR**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	VII
SUNUŞ	IX
ÖNSÖZ	XI
KISALTMALAR.....	XXV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KRİPTO VARLIK KAVRAMI, TEKNOLOJİSİ, GELİŞİMİ, SINIFLANDIRILMASI VE KRİPTO VARLIKLARA İLİŞKİN HUKUKİ DEĞERLENDİRMELER

I. KRİPTO VARLIK KAVRAMI.....	5
A. Genel Olarak.....	5
B. Terminolojinin Belirlenmesi.....	6
1. Genel Olarak.....	6
2. Kripto Para.....	7
3. Coin ve Token.....	8
4. Sanal Para ve Dijital Para.....	8
5. Kripto Varlık.....	10
II. KRİPTO VARLIĞIN TEKNOLOJİSİ BLOKZİNCİR.....	12
A. Genel Olarak.....	12
B. Veri ve Ağ Sistemleri.....	12
1. Veri.....	12

2. Ağ Sistemleri	13
a. Genel Olarak	13
b. Merkezi Ağ Sistemi	13
c. Merkezi Olmayan Ağ Sistemi	14
d. Dağıtık Ağ Sistemi.....	14
C. Kriptografi	16
D. Blokzincirin Tanımı	17
E. Blokzincirin Unsurları.....	19
1. Blok Yapısı	19
2. Dağıtık Olma.....	20
3. Mutabakat Yapısı	21
4. Şeffaflık.....	22
F. Bitcoin Blokzincirinin İşleyişi.....	23
G. Blokzincir Türleri	25
III. KRİPTO VARLIKLARIN GELİŞİMİ	26
IV. KRİPTO VARLIKLARIN SINIFLANDIRILMASI	31
A. Genel Olarak.....	31
B. Blokzincir Üzerindeki İşlevine Göre Sınıflandırılması.....	32
C. Sahip Olduğu Değer Yönüyle Sınıflandırılması	32
D. Üçlü Sınıflandırma Yöntemi.....	34
1. Yarar Sağlayan Kripto Varlıklar	34
2. Para Benzeri Kripto Varlıklar	35
3. Menkul Kıymet Benzeri Kripto Varlıklar	37
V. KRİPTO VARLIKLARIN HUKUKİ NİTELİĞİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER.....	39
VI. KRİPTO VARLIKLARIN PARA, ELEKTRONİK PARA VE SANAL PARA KAVRAMLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	46
A. Para.....	46
B. Elektronik Para	52
C. Sanal Para.....	55

İKİNCİ BÖLÜM
KRİPTO VARLIK İLK ARZI
KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARI
VE
KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTAKİ
DÜZENLEMELER

I. SERMAYE PİYASASI HUKUKUNA İLİŞKİN GENEL KAVRAMLAR	59
A. Piyasa	59
B. Finansal Piyasalar	60
1. Genel Olarak	60
2. Finansal Piyasaların Sınıflandırılması	61
a. Genel Olarak	61
b. Para Piyasası	63
c. Sermaye Piyasası.....	64
(1) Genel Olarak	64
(2) Birincil ve İkincil Piyasalar	65
(3) Teşkilatlanmış Piyasalar ve Tezgahüstü Piyasalar	67
(i) Teşkilatlanmış Piyasalar	67
(ii) Tezgahüstü Piyasalar.....	70
II. KRİPTO VARLIK İLK ARZI	71
A. Genel Olarak	71
B. Gelişimi	73
C. Özellikleri	75
D. Süreci	76
1. Beyaz Belge Hazırlanması.....	76
2. Kripto Varlıkların Yaratılması	78
3. Duyuru Yapılması.....	78
4. Katılımcıların Kripto Varlık Alma Talimatı Vermesi.....	79
5. Sürecin Sonlandırılması	79

E. Kripto Varlık İlk Arzında Ön Finansman ve Ön Satış Modelleri ...	80
F. Kripto Varlık İlk Arzı Türleri.....	82
1. Menkul Kıymet Benzeri Kripto Varlık İlk Arzı.....	82
2. Platform Üzerinden Kripto Varlık İlk Arzı.....	83
III. KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARI	84
A. Terimi	84
B. Tanımı.....	85
C. Kripto Varlık Faaliyet ve Hizmetleri.....	86
1. Genel Olarak	86
2. Saklama Hizmetleri.....	87
3. Kripto Varlık Alım Satım Platformları	89
a. Genel Olarak	89
b. Tasarlanış Biçimleri.....	91
(1) Merkezi Yapıdaki Platformlar	91
(2) Merkeziyetsiz Platformlar.....	93
c. İşlevi.....	94
IV. KARŞILAŞTIRMALI HUKUK BAKIMINDAN DÜZENLEMELER.....	95
A. Avrupa Birliği	95
1. AB Dijital Finans Stratejisi	95
a. Genel Olarak	95
b. Dijital Finans Stratejisi Öncesindeki Hazırlık Dönemi ve Fintech Eylem Planı.....	97
2. MiCA Kapsamındaki Düzenlemeler	99
a. Amaç ve Kapsam	99
b. MiCA Kapsamında Getirilen Düzenlemeler.....	100
(1) Kripto Varlık Kategorileri	100
(2) Beyaz Belge	101
(3) Kripto Varlık Hizmetleri	102
3. MIFID II Kapsamında Kalan Kripto Varlıklar	104
B. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	108

---

1. Genel Olarak	108
2. Amerikan Hukukunda Yatırım Sözleşmeleri	109
a. Tanımı.....	109
b. Howey Testi.....	110
(1) Genel Olarak	110
(2) Bir Miktar Para veya Maddi Değerin Yatırıma Yöneltilmiş Olması.....	111
(3) Ortak Girişim	112
(4) Yatırımcının Kazanç Beklentisi.....	113
(5) Kazancın Üçüncü Kişilerin Faaliyetlerinden Kaynaklanması.....	113
3. Kripto Varlıkların Yatırım Sözleşmesi ile İlişkisi.....	115
a. Texas Federal Mahkemesi'nin Shavers BTCST Kararı	115
b. SEC'nun Munchee Inc. Hakkındaki Soruşturma Raporu.....	116
c. SEC'in Merkezi Olmayan Otonom Kuruluş (DAO) Hakkındaki Raporu	118
4. Delaware Genel Şirketler Kanunu Kapsamındaki Düzenlemeler.....	120
C. İSVİÇRE	121
1. Genel Olarak	121
2. Yasal Düzenlemeler Öncesinde FINMA'nın Tokenler Bakımından Yaptığı Ayrım ve Nitelendirmeler	122
3. EdTVER Kapsamında Getirilen Düzenlemeler	125
a. Kıymetli Evraka İlişkin Düzenlemeler	125
b. Dijital Paya İlişkin Düzenlemeler.....	128
c. DLT- Ticaret Sistemleri.....	131
D. BİRLEŞİK KRALLIK	132
E. MALİ EYLEM GÖREV GÜCÜ.....	137

c. Menkul Kıymet Türleri ve Kripto Varlıklar ile Mukayesesi	166
(1) Pay	166
(i) Anonim Şirketler Bakımından Pay	166
(ii) Sermaye Piyasası Hukuku Bakımından Pay	168
(iii) Kripto Varlıklara İlişkin Değerlendirmeler	169
(2) Pay Benzeri Menkul Kıymetler	172
(3) Borçlanma Araçları	174
(4) Türev Araç	178
(5) Yatırım Sözleşmesi	180
(6) Diğer Sermaye Piyasası Araçları	181
IV. TÜRK SERMAYE PİYASASI HUKUKU KAPSAMINDA KRİPTO VARLIK İLK ARZLARI	182
A. Genel Olarak	182
B. İhraç Kavramı	183
C. Halka Arz	185
1. Genel Olarak	185
2. Halka Arz Eden Kavramı	186
3. İzahname	188
4. Halka Arzın Konusu ve Süreci	192
5. Finansman Sağlama, Maliyet ve Aracısızlık Yönüyle Karşılaştırılması	193
D. Kitle Fonlaması	194
1. Genel Olarak	194
2. Kitle Fonlamasına İlişkin Esasların Kripto Varlık İlk Arzı ile Karşılaştırılması	198
a. Tarafları ve Süreci	198
b. Toplanan Fon ve Arz Edilenin Niteliği	199
c. Amacı	200
E. Kripto Varlık İlk Arzının Hukuki Niteliği	200
V. TÜRK HUKUKU BAKIMINDAN KRİPTO VARLIK HİZMET VE FAALİYETLERİ	204

A. Sermaye Piyasası Hukukunda Yatırım Hizmet ve Faaliyetlerine İlişkin Genel Bilgiler	204
1. Genel Olarak	204
2. Sermaye Piyasasında Aracı Kurumlar	208
3. Yatırım Hizmet ve Faaliyet Türleri.....	210
a. Aracılık Faaliyeti	210
(1) Genel Olarak Aracılık Kavramı	210
(2) Sermaye Piyasası Hukuku Bakımından Aracılık Faaliyeti	212
(i) Genel Olarak	212
(ii) Alım Satıma Aracılık Faaliyeti.....	214
(iii) Halka Arza Aracılık Faaliyetleri.....	215
b. Portföy Yöneticiliği Faaliyeti.....	217
c. Yatırım Danışmanlığı Faaliyeti.....	218
d. Saklama Faaliyeti	219
e. Çok Taraflı Alım Satım Sistemlerinin İşletilmesi Faaliyeti	221
f. Yan Hizmetler	222
B. Kripto Varlık Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirmeler	223
1. Saklama Faaliyeti.....	223
a. Genel Olarak	223
b. Saklama (Vedia) Sözleşmesi İlişkin Genel Bilgiler.....	224
c. Tüketim Ödücü (Karz) Sözleşmesi	227
d. Görüşümüz.....	228
2. Kripto Varlık Alım Satım Platformları	234
a. Platformların Hukuki Niteliği.....	234
b. Sermaye Piyasasında Aracılık Faaliyetlerinin Hukuki Niteliği	238
(1) Genel Olarak	238
(2) Halka Arza Aracılık Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği	238
(3) Alım Satıma Aracılık Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	241

c. Platformların Sunduğu Faaliyetlere İlişkin Hukuki Değerlendirmeler	244
(1) Genel Olarak	244
(2) Komisyon Sözleşmesine İlişkin Genel Bilgiler.....	244
(3) Simsarlık Sözleşmesine İlişkin Genel Bilgiler.....	246
d. Vekalet Sözleşmesine İlişkin Genel Bilgiler	247
e. Görüşümüz.....	249

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KRİPTO VARLIK PİYASASININ
YATIRIMCININ KORUNMASI İLKESİ
KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ VE
KRİPTO VARLIK PİYASASINA İLİŞKİN
DÜZENLEME YÖNTEMLERİ

I. YATIRIMCININ KORUNMASI İLKESİNE GENEL BAKIŞ.....	255
II. YATIRIMCI KAVRAMI	258
III. KRİPTO VARLIK PİYASA KATILIMCILARININ YATIRIMCI NİTELİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	259
IV. KRİPTO VARLIK PİYASA KATILIMCILARININ KARŞILAŞABİLECEĞİ RİSKLER.....	261
A. Asimetrik Bilgi Sorunu	261
1. Sermaye Piyasası Hukukunda Asimetrik Bilgi Sorunu.....	261
2. Kripto Varlık İlk Arzında Asimetrik Bilgi Sorunu	263
3. Kripto Varlık İlk Arzındaki Asimetrik Bilgi Sorunu İçin Çözüm Önerileri	264
a. Beyaz Belgelerin Yasal Düzenlemeye Kavuşturulması	264
(1) Genel Olarak	264
(2) Karşılaştırmalı Hukuk Açısından Beyaz Belge	267
b. Kripto Varlık İlk Arzı Katılımcılarının Finansal Okul Yazarlığını Artırmak	267

B. Kripto Varlıklar ile Katılımcıya Sunulan Hakların Sağlanmaması.....	268
C. Kripto Varlık Piyasasının Düzeni ve İşleyişinden Doğabilecek Riskler.....	269
D. Operasyonel ve Siber Riskler.....	274
E. Kripto Varlık Hizmetlerinden Kaynaklanabilecek Riskler ve Çözüm Önerileri.....	275
V. KRIPTO VARLIK PİYASASININ DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN YAKLAŞIMLAR VE DEĞERLENDİRMELER.....	282
SONUÇ.....	289
KAYNAKÇA.....	297